

Un aparell sofisticat

Fer servir a cada moment la paraula *sosfisticat*, com n'hi ha que fan, es pot potser considerar una manera de parlar sofisticada. Però admetre aquesta afirmació comporta l'acceptació de l'ús del mot *sosfisticat* amb un significat que encara no li reconeixen els nostres diccionaris.

El Diccionari Fabra admet *sosfisma*, *sosfista*, *sosfisteria*, *sosfistic*, *sosfisticació*, *sosfisticador*, *sosfisticament* i *sosfisticar*, però no *sosfisticat*. *Sosfisticat*, però, no és sinó el participi passat de *sosfisticar*, usat com a adjectiu. Segons el Fabra, aquest verb, usat transitivament —cosa que fa que el seu participi pugui esdevenir adjectiu—, no significa sinó «adulterar», amb que considero *sosfisticat* un simple sinònim de *adulterat*.

La Gran Enciclopèdia Catalana no amplia la definició del Fabra, malgrat expressar-la en termes més explícits: «Adulterar o desnaturalitzar una substància, un aliment, etc., manipular-lo». Els exemples que en dona són els mateixos del Fabra: *Sosfisticar la llet*, *Vi sosfisticat*. Avui, però, apliquem l'adjectiu *sosfisticat* a una actriu, a un vestit, a una moda, a un ambient, fins i tot a una màquina o a un aparell. Fullegem un llibre d'estètica, escrupolosament corregit, i no ens costa gaire de trobar-hi: *El camp és un interès exagerat i sosfisticat per allò que és positiu, amanerat, equívoc, afectat i androgen...*

Molt poc partidaris de les innovacions arbitràries, que aconseguen d'imposar-se gràcies al mimetisme, a l'oblit o a la desco-

neixença dels recursos vàlids, no sabem veure tanmateix cap obstacle en l'ús que hom fa actualment de l'adjectiu *sosfisticat*, malgrat la limitació del significat que li atribueix un repertori tan modern com la Gran Enciclopèdia, que el redueix a «adulterar (una substància)». Però és important d'anàlitzar el desplaçament semàntic que ha sofert aquest mot per tal de justificar que significat, primitivament, «adulterar», pugui ésser usat en una expressió com és ara *un aparell molt sosfisticat* per a designar un aparell proveït d'una munició de teclcs, manetes, botons i palanques, destinats a les més mínimes funcions. L'adulteració o falsificació consisteix a fer creure que totes aquelles teclcs i manetes són necessàries i imprescindibles quan, en realitat, moltes d'elles són totalment inútils i supèrflues, i tenen més aviat el propòsit enlluernador i efectista, perquè la funció que realment acompleixen, si és que n'acompleixen cap, no justifica, per la seva escassa importància, la complexitat tècnica que comporten. En general, l'adulteració s'aconsegueix amb aparences enganyoses, les quals, però, en alguns casos, arriben a justificar-se per elles mateixes, d'acord amb el gust o els dictats de la moda. Això ens fa dir que un vestit, uns mobles, una estança, una actitud, etc., són sofisticats, sense que continguin cap element que, pròpiament, sigui matèria de frau o d'engany.